

ת"פ 69087/06/21 - מדינת ישראל נגד שחר מרום

בית הדין האזורי לעבודה נצרת

ת"פ 69087-06-21

לפני:

כב' הנשיא מירון שוורץ

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד חן אביטן

הנאשם:

שחר מרום
ע"י ב"כ: עו"ד איילה שמעוני

החלטה

לפניי בקשת הנאשם לביטול כתב האישום בהתבסס על שתי טענות מקדמיות: האחת, כי העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה והשניה, הגנה מן הצדק.

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות על חוק העסקת עובדים על ידי קבלן כוח אדם, התשנ"ו-1996 (להלן: **חוק העסקת עובדים**) ועל חוק הגנת השכר, תשי"ח-1958 (להלן: **חוק הגנת השכר**).

על פי הנטען בכתב האישום, הנאשם התקשר עם 10 מזמינות שירות שונות בהסכמים שעניינם אספקת עובדים לעבודות קטיף ועבודות חקלאיות שנעשות לאחר הקטיף בחצרי מזמינות השירות, תוך שהוא מספק למזמינות השירות כאמור, 73 עובדים וזאת על אף שלא החזיק ברישיון לעסוק כקבלן כוח אדם לפי חוק העסקת עובדים. במעשיו ביצע הנאשם, על-פי הנטען, עבירה על איסור עיסוק כקבלן כוח אדם/שירותים ללא רישיון, עבירות לפי סעיפים 2(א) + 10(א) ו- 20(ב) לחוק העסקת עובדים.

בנוסף, נטען בכתב האישום כי הנאשם ניכה ניכויים אסורים משכר העבודה של 11 עובדים ובמעשיו אלו עבר על סעיפים 25(א) + 25(ב) לחוק הגנת השכר.

עקרי טענות הצדדים

הנאשם עותר לביטול כתב אישום בהתבסס על הטענות הבאות:

א. העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה.

ב. טעות במצב משפטי.

ג. הגנה מן הצדק - אכיפה בררנית.

לפיכך, לטענת הנאשם יש מקום למחיקת האישום ולחילופי חילופין התווית הסדר מותנה והתראה מנהלית כפי שיפורט מטה.

אשר לטענה כי העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה - לטענת הנאשם הוא עומד בכל המבחנים שנקבעו בהלכת כפר רות, **דב"ע נב/3-142 חסן עליאה אלהרינאת - כפר רות ואח'**. (להלן: הלכת כפר רות). לטענתו, הוא לא עסק כקבלן כוח אדם אלא סיפק שירות מוצר מוגמר ומוגדר שהלקוח בחר למקר החוצה וכי מושא ההתקשרות בין הצדדים הוא השירות. בנוסף, טוען הנאשם כי הוא זה שאחראי על העובדים, על ההדרכה והנחייה של העובדים בעבודה, גיוס ופיטורי עובדים, שיבוץ וסידור עבודת העובדים, רישום שעות נוכחות, תנאי העבודה והשכר, הציוד והחומרים לעבודה, דיווח יחסי העבודה לרשויות, תנאי העובדים וכו'. לכן, לטענת הנאשם, העובדות בכתב האישום אינן מהוות עבירה.

בנוסף, טוען הנאשם, כי הסכומים שנוכו מתלושי השכר של העובדים הינם תשלומים אשר שולמו על ידי הנאשם ישירות למשכיר הדירה בטרם החלו העובדים את עבודתם, כך שמדובר במקדמת שכר שנוכחה משכרם של העובדים.

אשר לטענת טעות במצב המשפטי - טוען הנאשם כי עומדת לו הגנת טעות במצב משפטי עת פעל בתום לב ובהתאם לייעוץ משפטי שקיבל. הנאשם טוען בהקשר זה לחלות סע' 22(ב) וסע' 34 יט לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**).

אשר לטענת הגנה מן הצדק - הנאשם טוען, כי עומדת לו הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: **החסד"פ**) וזאת לטענתו מאחר והמאשימה לא הסכימה להמיר את ההליך הפלילי בהסדר מותנה על אף שהוא עומד לטענתו בתנאי היועמ"ש להסדר, ועל כן מתקיימת בעניינו אכיפה בררנית פסולה מטעם המאשימה.

המאשימה בתגובתה דחתה את טענות הנאשם, וטענה כי יש לדחות את בקשת הנאשם לביטול כתב האישום. המאשימה טענה כי העובדות בכתב האישום מקימות עבירה, בבחינת חומר הראיות הנאשם התקשר עם מזמיני השירות בשעה שהוא עוסק ללא היתר כנדרש בחוק כ"קבלן כוח אדם" כפי שמונח זה מוגדר בחוק. בנוסף טוענת המאשימה כי שאלת

העיסוק של הנאשם הינה שאלה שבעובדה הנדרשת בירור בשלב ההוכחות אשר בו יש לברר את התקיימותן של כלל האינדקציות שמפרט הנאשם בבקשתו ואשר לטענתו מצביעות על כך שאינו קבלן כוח אדם.

בנוסף, טוענת המאשימה, כי גם בעבירה לפי חוק הגנת השכר יש לבחון את הטענות העובדתיות לאחר שמיעת ראיות וסיכומי הצדדים. כך גם, לטענת המאשימה, לגבי טענות הנאשם לגבי טעות במצב משפטי וגם לגבי טענת הגנת מן הצדק, ההכרעה בטענות המשפטיות צריכה להיות בהליך הדיוני בבית הדין ולא בשלב מוקדם יותר.

המאשימה מוסיפה וטוענת, כי דחתה את בקשת הנאשם להסדר מותנה מטעמים ענייניים והתנהלה לפי נוהל אחיד ואין בדחיית הבקשה כדי לעלות כדי אכיפה בררנית או פגיעה ממשית בתחושת הצדק וההגינות. לגבי הטענה של הסדר מותנה חלף העמדה לדין, המאשימה ציינה כי ביחס לעבירות המיוחסות לנאשם לפי חוק הגנת השכר והנחיית יועמ"ש, אין באפשרותה לקיים הסדרים מותנים ביחס לעבירות אלו (לפי סעיף 67א(ב)(2) ועל פי הנחיות יועמ"ש מספר 4.3042 לעניין הסדר מותנה) שכן לצידן קבוע עיצום כספי (סעיף 3 + פריט 16 סימן א' חלק ב' לתוספת השנייה לחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, תשע"ב-2011).

דין והכרעה

אשר לטענה כי העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה -

סעיף 149(4) לחוק סדר הדין הפלילי קובע כדלקמן:

"לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן -

(1) ...

(4) העובדות המתוארות בכתב האישום אינן מהוות עבירה"

תמציתה של הטענה כי עובדות כתב האישום אינן מהוות עבירה הינה כי גם אם יודה הנאשם בכל העובדות המפורטות בכתב האישום לא יהיה בכך בסיס נאות להרשעתו בעבירה המיוחסת לו, ולכן אין טעם לקיים את הדין על פי אותו כתב אישום, שכן התביעה מוגבלת להוכחות העובדות המצויות בכתב האישום בלבד (יעקב קדמי "על סדר הדין בפלילים" חלק שני, כרך א', מהדורה מעודכנת, תשס"ט - 2009, עמ' 1293). לאור האמור, בית המשפט יורה על ביטול כתב האישום רק מקום בו גם אם יודה הנאשם בכל העובדות המפורטות בכתב האישום, לא יהיה בסיס להרשעתו.

עיון בסעיפים 2-3 לכתב האישום מעלה כי העובדות המתוארות בו מהוות עבירות על פי חוק קבלני כוח אדם. בדומה לכך עיון בסעיפים 7-8 לכתב האישום מעלה כי העובדות המתוארות בו מהוות עבירות לפי חוק הגנת השכר.

הנאשם טוען כי יש לבחון לבטל את כתב האישום כי כלל לא עבר עבירה לפי חוק קבלני כוח אדם אלא היה קבלן

המספק שירות עבודות חקלאיות, וכי יש לבחון את הטענה מבחינת משפטית לפי המבחנים שנקבעו בהלכת כפר רות.

בנוסף, טוען הנאשם כי יש לבטל גם את פרט האישום השני, המייחס לו עבירה של ניכוי סכומים אסור משכרו של העובד בנסיבות מחמירות, לפי חוק הגנת השכר, שכן לטענתו הכספים הועברו לצורך תשלום שכר הדירה לעובדים וכי התשלום מטעמו היווה מקדמה ועל כן בוצע ניכוי בתלוש השכר.

עוד טוען הנאשם, כי לא קיבל כל טובת הנאה וכי אין המדובר נסיבות מחמירות לעבירה לפי סעיף 25ב(ב) לחוק הגנת השכר, לכן לטענתו אין יותר מאישום אחד לכאורה כלפי עובד אחד, ולכן לא ביצע כל עבירה ויש לבטל את כתב האישום בעניינו.

מעיון בטענות הצדדים, ובחומר הראיות שלפניי סבורני כי טענות אלה של הנאשם, הן המשפטיות והן העובדתיות, מקומן להתברר בשלב שמיעת הראיות, ובמסגרת סיכום הטענות המשפטיות בהמשך ההליך, ולא בשלב המקדמי בו מצוי התיק.

לאור האמור, הבקשה המקדמית לביטול כתב אישום מכוח סעיף 149(4) לחסד"פ נדחית.

אשר לטענת טעות במצב משפטי

הוראת סעיף 34יט אשר כותרתו טעות במצב משפטי קובעת:

34יט. לענין האחריות הפלילית אין נפקה מינה אם האדם דימה שמעשהו אינו אסור, עקב טעות בדבר קיומו של איסור פלילי או בדבר הבנתו של האיסור, זולת אם הטעות היתה בלתי נמנעת באורח סביר.

אשר להסתמכות על עצה משפטית מטעם עורך דין פרטי נפסק כי טענה זו צריכה להיבחן בצורה קפדנית כאשר נטל ההוכחה הינו על הטוען זאת. (ע"פ 5672/05 **טגר נ' מדינת ישראל** (מיום 21.10.2007), ע"פ 3506/13 **הבי נ' מדינת ישראל**, מיום 12.1.2016).

בפן הראייתי, מאחר שמדובר **בסייג לאחריות פלילית**, על הנאשם מוטל הנטל להביא ראיות להוכחת טענתו, כלומר, כי אכן טעה במצב המשפטי בכנות ובתום לב וכי טעותו הייתה בלתי נמנעת באורח סביר (ראו בע"פ 845/02 **מדינת ישראל נ' תנובה**, מיום 10.10.2007).

בעניינינו, הנאשם טוען כי אינו בעל ידע משפטי ופנה בשאלה לעניין עיסוקו לגבי המונח "קבלן כוח אדם" לעו"ד אשר ייעצו לו כי עסקו עוסק במתן שירותים למזמין ואינו מתאים להגדרת "קבלן כוח אדם". על כן, טוען הנאשם כי פעל בתום

לב מובהק וללא כל מטרה לביצוע העבירה. בנוסף, טוען הנאשם כי בנסיבות שלפנינו חל עליו סעיף 22(ב) לחוק עונשין, כי לא נהג במחשבה פלילית או ברשלנות ועשה ככל הניתן למנוע את העבירה, ולכן לא ניתן יהיה להטיל עליו אחריות לעבירה. הנאשם טוען כי לאור הטעות במצב העובדתי ו/או המשפטי, תום ליבו והעדר קיומו של היסוד הנפשי בעבירות המיוחסות לו, יש לבטל את כתב האישום כנגדו.

כאמור, על כתפיו של הנאשם הנטל להוכיח כי אכן היתה טעות משפטית, כי אכן פעל בתום לב וכי נקט את כל האמצעים לשם מניעת הטעות. על מנת להכריע בסוגייה זו, על בית הדין לשמוע ראיות ולבחון את הטענות המשפטיות במהלך ההליך המשפטי על פי חומר הראיות אשר יוגש לבית הדין במהלך ההליך, ולא בשלב המקדמי בו מצוי התיק.

לאור האמור, דין הבקשה לביטול כתב אישום מכוח טענת טעות במצב משפטי - להדחות.

אשר לטענת "הגנה מן הצדק"

סעיף 149(10) לחסד"פ קובע כדלקמן:

"לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן -

(1) ..

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' ד"ר בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (2005) (להלן: "עניין בורוביץ"), הדגיש כבוד השופט א' מצא כי הגנה זו תחול במקרים חריגים ביותר, וזאת לאחר שבית המשפט ערך איזון נאות בין הערכים, העקרונות והאינטרסים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי:

"...מטרת החלתה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם, ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים. ואולם לרוב (אם כי לא תמיד) תיוחס הפגיעה בצדקתו ובהגינותו של ההליך הפלילי להתנהגות נפסדת של הרשויות, ובמקרים כאלה אכן מוטל על בית-המשפט לבקר את מהלכיהן. ברם לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות החוקרת או המאשימה, או רשות מעורבת אחרת יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי הגנה מן הצדק בין מפני שבאיזון בין האינטרסים הציבוריים המתנגשים גובר העניין שבקיום המשפט, ובין (וזה כמדומה המצב השכיח) מפני שבידי בית-המשפט מצויים כלים אחרים לטיפול בנפסדות מהלכיהן של הרשויות. ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר..."

מטרת ה"הגנה מן הצדק" היא ליתן מענה למצבי קיצון בהתנהגות הרשות. בהתאם לכך, נדרש כי עוצמת הפגיעה בעקרונות הצדק תהיה ברורה ומוחשית, ותעלה תחושה שאין אמצעי מתון אחר בו יוכל בית המשפט לנקוט מלבד ביטול

בנוסף, נפסק כי על הנאשם הטוען טענה זו, להראות כי **לאורך זמן ובאופן שיטתי**, או קרוב לכך, קיבלו הרשויות המנהליות החלטות שונות מאלה שנתקבלו במקרה שלו (ראו בע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' **פולדי פרץ**, [פורסם בנבו] מיום 10.9.2013) כלומר, על מנת שתתקבל טענה של הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית, יש להראות כי המאשימה נהגה בחוסר שיקול דעת או באופן בלתי נסבל ושערורייתי, המצדיק ביטולו של כתב האישום.

במקרה הנדון, הנאשם טוען כי פגמים נפלו בהליכים שננקטו נגדו וכי יש בהם פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגנות מצד האכיפה כנגדו בכך שהמאשימה לא נתנה לנאשם אפשרות להגיע להסדר מותנה למרות שלטענתו עומד בתנאים.

לחילופין, טוען הנאשם כי ככל והמאשימה תעמוד על טענותיה ולא תבטל את כתב האישום, מתבקש לקיים הסדר מותנה, לטענתו הוא עומד בתנאים המפורטים בנוהל והנחיות היועמ"ש להפעלת תיקון 66 לחסד"פ מספר 4.3042 ואף בנוהל משרד התמ"ת בדבר הפניית תיקים להליכים פלילים.

המאשימה טוענת כי דחתה את בקשת הנאשם להסדר מותנה מטעמים עניינים, שכן פעלה לפי נוהל אחיד על פיו ככלל לא ניתן להגיע להסדר מותנה עם נאשמים המואשמים בעבירת עיסוק כקבלן ללא רישיון כדין לפי חוק העסקת עובדים.

עוד מציינת המאשימה, כי ביחס לעבירות המיוחסות לנאשם לפי חוק הגנת השכר, החוק אינו מאפשר לה לקיים הסדרים מותנים, וכי לא ניתן להמיר את ההליך הפלילי בהסדר מותנה בעבירות שלצידן קבוע עיצום כספי (סעיף 3+פריט 16 סימן א חלק ב' לתוספת השנייה לחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה תשע"ב - 2011).

בהקשר לטענת הגנה מן הצדק בדבר אכיפה בררנית נפסק כי מדובר בטענה המתקבלת במקרים חריגים ואף אם מתקבלת אין בכך להוביל בהכרח לביטול כתב אישום אלא שביטוי לקבלת טענה מסוג זה יכולה לבוא לידי ביטוי בשלב גזירת העונש.

במקרה הנדון, הטענה לפיה מדובר באכיפה בררנית נטענה באופן כללי בלבד, מבלי שהונחה לגביה כל תשתית עובדתית ולו בסיסית. אין די, בהקשר זה, באמירות כלליות בלבד. הנאשם לא עמד בנטל המוטל עליו בעניין זה ולא הוכיח כי המאשימה בהחלטתה הפלתה אותו משמעויות לעומת מקרים דומים אחרים או כי בבסיס ההחלטה להגיש נגדו כתב אישום עמדו שיקולים פסולים או בלתי סבירים.

לאור האמור, לא הוצגה תשתית עובדתית מתאימה לתמיכה בטענה מקדמית של הגנה מן הצדק, ועל כן, אין בידי בית הדין לקבלה.

לאור האמור לעיל, כלל הטענות המקדמיות כפי שהועלו במסגרת הבקשה לביטול כתב האישום - **נדחות**.

ישיבת הקראה תתקיים בפניי ביום 11.6.23 שעה 13:50.

ניתנה היום, ב' סיוון תשפ"ג, (22 מאי 2023), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

מירון שורץ, נשיא